

ROTEN TILL DET ONDA

- tankar kring Ingmar Karlssons bok

Eufkrat, Tigris och Nilen - de tre stora vattenflödena som skapar förutsättningar för de tidiga flodkulturernas existens. Det är här som de nomadiska folken slår sig ner efter strävsamma vandringar; det är här som åkrar blir till och den strukturella förutsättningen för ett koncentrerat samhälle börjar ta form.

Det flödande vattnet och den vattenfyllda sanden går samman för att bidra till den påtagliga försörjningen av mat och efterfrågan på varor. Sedan årtusenden har dessa flodkulturer levt i en sorts berg och dalbana, där härskande dynastier kommit och gått.

Här - i dessa vatten - frodas också de mytiska sagorna, som blivit verklighet i den historiska beskrivningen, där verklighet och fantasi befruktat varandra.

Flykt, ökenvandring och heliga land har uppstått för att avbyta varandra. De stora översvämningarna har noterats i antika och bibliska skrifter, för att därefter formas till en sorts mer eller mindre historisk trovärdig verklighet.

Den muntliga traditionen håller myterna vid liv och en existerande nutid kan göra vad den vill av dessa historiska skeenden.

Dessa tankar formuleras efter läsning av Ingmar Karlssons bok: "Roten till det onda".

Det är en framställning som griper in i det gamla såväl som det nya. De historiska nedslagen är många liksom den nutida analysen, framför allt fokuserad på århundradet 1916 till 2016.

Det i första världskrigets slutskede som denna historia formas - Inte bara Versaillesfreden utan alla de andra besluten, som kom att förändra det Habsburgska väldet och det Osmanska.

Århundraden av stabilitet och kontinuitet upplöses nu i en ny tids oro och ångest. Efter femhundra år är inget sig likt. De gamla strukturerna kapitulerar och de nya "skyttegravarna" uppstår när oförrätter skall belönas och freder skapas.

Ett typiskt exempel är det 1916 ingångna Sykes-Picot-avtalet. Britter och fransmän drar "linjen i sanden" som så många gånger tidigare. Två teoretiska halvöar som delar folk och länder.

Karlsson beskriver väl denna förödande maktkoncentration som kommer att dela Irak med omgivande länder i det brittiska och det franska. Irak och Churchill år 1926 - i maktens korridorer skapas nu de grundläggande strukturerna som får länder och civilisationer att gå in i det krigiska mörkret.

Och när Sionismen med Theodor Herzl kommer att påverka den konservativ brittiska Arthur Balfour till det "judiska hemmet" är och förblir den ändlösa konflikten tydlig.

Folke Bernadotte och Sternligan bildar en förlängning av de besluten. Flyktingströmmar och vård samma övergrepp blir tydliga tecken på förfall i regionen. Och när Bush provocerande anfaller 2003 blir katastrofen än mer tydlig, då han yttrar de beklagliga orden: "Jag läser inte historia. Jag skapar den".

Det borde finnas sans och balans hos insiktsfulla ledare även i västvärlden. Men som Ingmar Karlsson tydligt visar, så lever konflikterna sitt eget liv och makthavarna går in i dessa, utan att kunna skapa fred. Islamska Staten är bara en exempel på hur den bakomliggande historien format våldet och ondskan; hur religion och politik vävts samman i förödande symbios.

1989 rörde jag mig på Västbanken, muren hade inte sett dagens ljus, men palestinska hus låg sönderbombade framför mina ögon och vi sökte oss med försiktighet fram i de palestinska lägren väl bevakade av israelisk militär.

Någon palestinsk stat är svår att ens skönja i denna tid av år 2016. Dock kan Ingmar Karlssons bok om uppdelningen av Mellanöstern ge insikt och förklaringar till nutidens uppkomna situationer i ett hett politiskt område.

Hans-Evert Renérius

Bok: Ingmar Karlsson: Roten till det onda. Uppdelningen av Mellanöstern 1916-2016. Historiska Media. 2016.